

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
ЈАВНО КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЈАВНИ ПРЕВОЗ ГРАДА НИША НИШ
ЗА 2022. ГОДИНУ**

Ниш, март 2023. године

САДРЖАЈ

1. ОПШТИ ПОДАЦИ, КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ И ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА	3
1.1. Општи подаци	3
1.2. Кратак опис пословних активности	3
1.3. Организациона структура	4
2. ПРИКАЗ РАЗВОЈА, ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА, КАО И ИНФОРМАЦИЈЕ О КАДРОВСКИМ ПИТАЊИМА	5
2.1. Приказ развоја и финансијског положаја	5
2.2. Приказ резултата пословања	6
2.3. Информације о кадровским питањима	9
3. ИНФОРМАЦИЈЕ О УЛАГАЊИМА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	10
4. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	11
5. ПЛАНИРАНИ БУДУЋИ РАЗВОЈ	11
6. АКТИВНОСТИ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА	12
7. ИНФОРМАЦИЈЕ О ОТКУПУ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА, ОДНОСНО УДЕЛА	13
8. ПОСТОЈАЋЕ ОГРАНАКА	13
9. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И УСПЕШНОСТИ ПОСЛОВАЊА	13
10. ЦИЉЕВИ И ПОЛИТИКЕ ВЕЗАНЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА	13
11. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИЦИМА, СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА И ОЦЕНА ЊИХОВЕ ЕФЕКТИВНОСТИ	14
11.1. Ценовни ризик	14
11.2. Кредитни ризик	15
11.3. Ризик ликвидности и ризик новчаног тока	16

На основу члана 34. Закона о рачуноводству (Сл. гласник РС“, број 73/2019 и 44/2021 – др. закон), Јавно комунално предузеће Дирекција за јавни превоз Града Ниша Ниш објављује

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2022. ГОДИНУ

1. ОПШТИ ПОДАЦИ, КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ И ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

1.1. Општи подаци

Пуно пословно име	Јавно комунално предузеће Дирекција за јавни превоз Града Ниша Ниш
Скраћено пословно име	ЈКП Дирекција за јавни превоз Града Ниша
Седиште	Ниш, Генерала Милојка Лешјанина 8
Матични број	20736674
ПИБ – Порески идентифицициони број	107073107
Адреса за пријем електронске поште	info@jgpnis.rs
Шифра и назив делатности	52.21 – Услугне делатности у копној саобраћају – претежна делатност 49.31 – градски и приградски копнени превоз путника Ове две делатности су од општег интереса
Укупан број запослених на дан 31.12.2022. год.	106

1.2. Кратак опис пословних активности

Јавно комунално предузеће Дирекција за јавни превоз Града Ниша Ниш (у даљем тексту: Предузеће), је основано Одлуком Скупштине града Ниша од 25.03.2011.године („Сл.лист града Ниша“ бр.15/2011). У регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре је регистровано дана 11.05.2011. године.

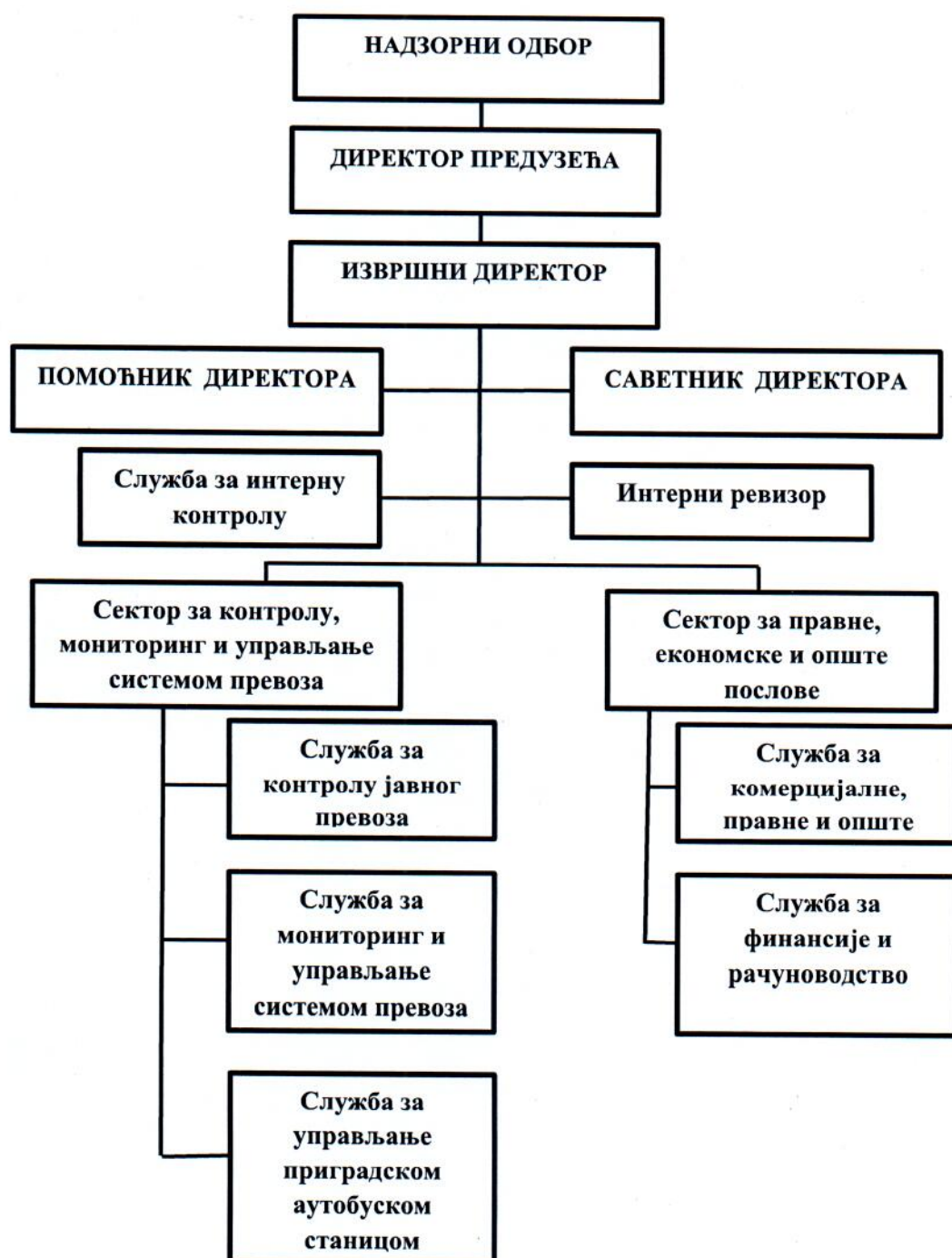
У периоду од оснивања до краја 2014. године, Предузеће је обављало делатност организације, контроле и реализације интегрисаног тарифног система у градском и приградском превозу путника на територији Града Ниша. Крајем 2013. године је преузело и послове организације рада Приградске аутобуске станице у Нишу.

На основу Решења Скупштине Града Ниша бр. 06-573/2014-12-02 од 26.12.2014. године, којим је дата сагласност на Одлуку Надзорног одбора Предузећа бр. 2719/14 од 17.12.2014. године, Предузеће је почев од 01.01.2015. године преузело и обављање комуналне делатности градског и приградског превоза путника на једном од четири пакета линија на територији града Ниша. На основу споразума закљученог са Градом Нишом, Предузеће је дана 30.06.2018. године, престало са обављањем делатности јавног превоза путника на овом пакету линија у Нишу.

1.3. Организациона структура

У организационом смислу Предузеће је јединствена целина, а правилником о унутрашњој организацији и систематизацији уређена је његова организација, управљање и руковођење пословањем.

Ради успешног обављања поверених делатности, боље и ефикасније организације рада, а у зависности од врсте и карактера послова који се извршавају, Предузеће је организовано по секторима и службама.

2. ПРИКАЗ РАЗВОЈА, ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА, КАО И ИНФОРМАЦИЈЕ О КАДРОВСКИМ ПИТАЊИМА

2.1. Приказ развоја и финансијског положаја

Пословну 2022. годину је у свету, па и у Републици Србији, обележио ратни сукоб између Русије и Украјине, који непрекидно траје од фебруара 2022. године. Једна од најозбиљнијих последица овог сукоба је и енергетска криза, која је довела до великог скока цена свих енергената, али и готово свих осталих производа и услуга. То је у значајној мери ограничавало глобалну привредну активност у готово свим областима.

На све то Предузеће нема никаквог утицаја, али оно у значајној мери утиче на његово пословање. Предузеће редовно прати сва дешавања у земљи и свету која могу да у мањој или већој мери утичу на његово пословање и благовремено доноси одговарајуће одлуке у циљу прилагођавања новонасталим околностима.

Укупна економска активност у Републици Србији је, према подацима Републичког завода за статистику, мерена реалним кретањем бруто домаћег производа (БДП), у 2022. години порасла за 2,3 одсто у односу на 2021. годину. Процењена инфлација у 2022. години износи 15,1 %. Средњи курс ЕУР је током године имао врло мале осцилације (дана 31.12.2021. године је износио 117,5821, а 31.12.2022. године 117,3224).

Одлуком Скупштине Града Ниша бр. 06-420/2013-02 од 26.06.2013. године, Предузеће је обавезано да покрене и спроведе поступак јавно – приватног партнерства (у даљем тексту: ЈПП) у обављању комуналне делатности градског и приградског превоза путника на територији Града Ниша. У складу са одредбама Закона о комуналним делатностима и Законом о ЈПП и концесијама, Предузеће је припремило Предлог пројекта ЈПП, на који је Комисија за ЈПП Владе Републике Србије дала позитивно мишљење, а усвојила га је Скупштина Града Ниша. У складу са усвојеним пројектом ЈПП, Предузеће је, после спроведеног отвореног поступка јавне набавке, у другој половини 2014. и почетком 2015. године, са изабраним превозницима закључило уговоре о ЈПП у обављању ове комуналне делатности. Паралелно са тим је Град Ниш, уговором бр. 3635/2014-01 од 28.10.2014. године, Предузећу поверио обављање комуналне делатности градског и приградског превоза путника на територији града Ниша, која обухвата:

- организацију и обављање јавног градског и приградског превоза путника на линијама које су утврђене уговором и

- организацију, контролу и реализацију интегрисаног тарифног система у обављању ове комуналне делатности, који обухвата и закуп и организацију рада приградске аутобуске станице у Нишу.

Овим уговором је Град Ниш дао овлашћење Предузећу да све или поједине активности обављања превоза путника, може да повери, односно пренесе на превознике, у складу са одлуком Града Ниша којом је Предузећу дато овлашћење да предузме све радње прописане Законом о ЈПП и концесијама, у циљу реализације пројекта ЈПП. После реализације првог пројекта ЈПП, почетком 2020. године је започета реализација новог пројекта ЈПП у обављању ове комуналне делатности, на период од седам година.

Продајом појединачних, полумесечних и месечних карата путницима, Предузеће обезбеђује део средстава за исплату превозницима, а недостајућа средства до укупне вредности пружених услуга превоза путника по њиховим рачунима, Град Ниш, у складу са напред наведеним и новим уговором од 30.01.2020. године, преноси на текући рачун Предузећа. Одлуком о буџету Града Ниша за 2022. годину, та средства су планирана за

реализацију програмске активности 0701-0004 – Јавни градски и приградски превоз путника, на позицији 101, економска класификација 423 – Услуге по уговору.

Градско веће Града Ниша утврђује цене карата у јавном превозу путника на територији града Ниша, а одређеним категоријама путника утврђује право на бесплатан превоз, или на превоз по повлашћеним ценама.

У циљу доношења исправних и правовремених пословних одлука, Предузеће редовно, током целе пословне године, прати и анализира све аспекте свог пословања, а посебно остварене финансијске резултате.

2.2. Приказ резултата пословања

Детаљан приказ резултата пословања Предузећа је дат у Напоменама уз финансијске извештаје за 2022. годину. У наставку приказујемо само неке од релевантних параметара пословања.

Пословни приходи (у хиљадама РСД)

Опис	Пословна година	
	2022.	2021.
Приходи од продаје производа и услуга	2.061.235	1.758.148
Остали пословни приходи	9.682	7.828
Приходи од усклађивања вредности имовине (осим фин.)	5.233	
УКУПНО	2.076.150	1.765.976

Пословни расходи (у хиљадама РСД)

Опис	2022.	2021.
Трошкови материјала, горива и енергије	7.611	5.898
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	155.468	144.069
Трошкови амортизације	4.921	5.644
Расходи од усклађивања вредности имовине (осим фин.)	1.132	
Трошкови производних услуга	1.866.693	1.575.025
Трошкови резервисања	11.502	12.274
Нематеријални трошкови	22.138	17.550
УКУПНО	2.069.465	1.760.460

Биланс стања - актива (у хиљадама РСД)

Опис	2022.	2021.
Некретнине, постројења и опрема	16.247	16.715
Одложена пореска средства	6.470	5.510
Залихе	1.564	1.052
Потраживања по основу продаје	30.709	107.562

Годишњи извештај о пословању за 2022. годину

Остала краткорочна потраживања	44.070	30.650
Краткорочни финансијски пласмани		30.000
Готовина и готовински еквиваленти	90.111	47.601
Краткорочна активна временска разграничења	156.464	82.723
УКУПНО	345.635	321.813

Биланс стања - пасива (у хиљадама РСД)

Опис	2022.	2021.
Основни капитал	48.734	48.734
Резерве	23.754	23.754
Нераспоређени добитак	528	306
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	16.555	14.647
Остала дугорочна резервисања	19.300	11.000
Краткорочне финансијске обавезе		
Примљени аванси, депозити и кауције	4.657	3.329
Обавезе према добављачима у земљи	3.765	108.932
Остале краткорочне обавезе	16.478	20.511
Краткорочна пасивна временска разграничења	211.864	90.600
УКУПНО	345.635	321.813

Основни билансни показатељи (у хиљадама РСД)

Опис	2022.	2021.
Пословни приходи	2.076.150	1.765.976
Пословни расходи	2.069.465	1.760.460
Пословни резултат	6.685	5.516
Добитак/губитак пре опорезивања	2.641	2.335
Одложени порески приход /расход периода	959	1.484
Порески расход периода	3.225	3.513
Нето добитак/губитак	375	306
Пословна имовина	345.635	321.813
Укупни капитал	73.016	72.794
Основни капитал	48.734	48.734
Резерве	23.754	23.754
ROA -стопа приноса средстава (нето добит/укупна средства *100)	0,11	0,10
ROE- стопа приноса капитал (нето добит/капитал*100)	0,51	0,42
EBITDA (добит.пре опорез.-операт.трос.+камата+аморт)	2.081.081	1.772.151
Дуг/капитал (дуг.рез.и обавезе, одлож.порес.обав и крат.рез.и обавезе)/капитал*100	373,37	342,09
Ликвидност (обртна средства/краткорочне обавезе*100)	136,39	134,12

% зараде у пословним приходима (Трош.зарада, нак.и остали лич.расходи/пословни приходи*100)	7,49	8,16
--	------	------

Показатељи структуре прихода и расхода

Опис	2022.	2021.
учешће пословних прихода у укупном приходу	1,00	1,00
учешће финансијских прихода у укупном приходу	0,00	0,00
учешће пословних расхода у укупним расходима	1,00	1,00
учешће финансијских расхода у укупним расходима	0,00	0,00

Показатељи економичности пословања

Опис	2022.	2021.
однос укупних прихода према укупним расходима	1,00	1,00
однос пословних прихода према пословним расходима	1,00	1,00
однос финансисјких прихода према финансијским расходима	175,81	2,72

Показатељи финансијског резултата и рентабилности

Опис	2022.	2021.
добит према укупним приходима	0,00	0,00
добит према укупној активи	0,00	0,00
нето добит/укупан капитал	0,00	0,00

Показатељи финансијске стабилности

Опис	2022.	2021.
покриће основних средстава капиталом	0,22	0,23
покриће основних средстава основним капиталом	0,33	0,34

Индикатори опште ликвидности

Опис	2022.	2021.
обртна имовина према обавезама	1,36	1,34
обртна имовина без залиха према обавезама	1,36	1,34
покриће обавеза према добављачима са потраж.од купаца	0,12	1,01

Степен задужености

Опис	2022.	2021.
(краткорочне обавезе+дугор.резер.и обавезе)/пословна пасива	0,79	0,77

обавезе /капитал	3,24	3,07
------------------	------	------

Први степен ликвидности

Опис	2022.	2021.
готовински еквиваленти и готовина/краткорочне обавезе	0,38	0,21

Други степен ликвидности

Опис	2022.	2021.
(обртна имовина-залихе)/краткорочне обавезе	1,36	1,34

Нето обртни капитал

Опис	2022.	2021.
обртна имовина-краткорочне обавезе (РСД хиљада)	86.154	76.216

2.3. Информације о кадровским питањима

Са стањем на дан 31.12.2022. године, Предузеће има укупно 106 запослених. Од тог броја, са 99 запослених су закључени уговори на неодређено време, а са 7 запослених уговори на одређено време због повећаног обима посла.

У доњој табели је дата квалификациона и полна структура запослених са стањем на дан 31.12.2022. године.

Ред. бр.	Стручна спрема запослених	Запослене женског пола	Запослени мушког пола	Укупан број запослених на дан 31.12.2021. год.
1.	ВСС	19	20	39
2.	ВС	4	2	6
3.	ССС	20	41	61
Укупно		43	63	106

Највећи број од 61 запослених је са средњом стручном спремом. У ову групу запослених спадају првенствено контролори саобраћаја и продавци карата за превоз путника.

Начело родне равноправности и недискриминације је једно од темељних људских права. Предузеће се редовно држи тог начела, тако да је са стањем на дан 31.12.2022. године, у радном односу укупно 43 запослених женског пола, што представља 41% од укупног броја запослених.

У сектору за контролу, мониторинг и управљање системом превоза је запослено укупно 69 запослених, што представља 65% од укупног броја запослених. То се види из наредне табеле у којој је дата структура запослених по организационим јединицама.

Редни број	Стручна спрема запослених	Пословодство	Интерни ревизор	Служба за интерну контролу	Сектор за контролу, мониторинг и управљање системом превоза	Сектор за правне, економске и опште послове	Укупан број запослених
1.	ВСС	4	1	3	15	16	39
2.	ВС				3	3	6
3.	ССС				51	10	61
Укупно		4	1	3	69	29	106

3. ИНФОРМАЦИЈЕ О УЛАГАЊИМА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Предузеће већ дужи низ година прати савремене токове у области заштите животне средине и у складу са тим прилагођава своје пословање.

Најзначајнији допринос који Предузеће може да да у циљу заштите животне средине се састоји у томе да створи услове да превозници који обављају градски и приградски превоз путника, смање емисију штетних издувних гасова. Наиме, три превозника који обављају ту делатност на територији града Ниша, годишње аутобусима пређу преко 8.300.000 км, што значајно повећава ниво аеро загађености, посебно на најоптерећенијим градским саобраћајницама. Зато је седмогодишњим уговорима о ЈПП, које је Предузеће закључило са превозницима јануара месеца 2020. године, утврђено да већ после друге године од почетка њихове примене, у најмање 25% возила којима обављају превоз путника имају уграђене моторе који задовољавају минимум ЕУРО 4 норму (стандард), а да се после треће године, проценат тих возила повећа на најмање 45% од укупног броја возила. Мотори са ЕУРО 4 нормом емитују далеко мање штетних издувних гасова од мотора са нижом ЕУРО нормом. На основу више спроведених истраживања се утврдило да један аутобус са ЕУРО 0 нормом, загађује животну средину исто као и 20 аутобуса са ЕУРО 4 нормом. Сви превозници су у 2022. години испунили услов да у најмање 45% возила имају уграђене моторе који задовољавају минимум ЕУРО 4 норму, чиме су значајно допринели смањењу загађености животне средине у Нишу.

Предузеће редовно плаћа накнаде за заштиту и унапређење животне средине. У 2022. години је на име такозване еко таксе уплаћен укупан износ од РСД 125.хиљада.

4. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Одељком 32 – Догађаји после извештајног периода Међународног стандарда финансијског извештавања за мала и средња предузећа (МСФИ за МСП) је утврђено да се финансијски извештаји сачињени на крају извештајног периода коригују за износе који су настали после завршетка извештајног периода, до датума када су финансијски извештаји одобрени.

Надзорни одбор Предузећа је донео одлуку о одобравању финансијских извештаја за 2022. годину, са датумом 30.01.2023. године.

У периоду од 01.01.2023. до 31.01.2023. године, наплаћена су потраживања Предузећа која су по Годишњем попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2022. године, била директно или индиректно отписана, у укупној вредности од РСД 145.382,5 хиљада. У складу са наведеним Одељком МСФИ за МСП, извршене су одговарајуће корекције износа исказаних у финансијским извештајима за 2022. годину.

Истим Одељком МСФИ за МСП је прописано да предузеће не коригује износе признате у његовим финансијским извештајима који одражавају некорективне догађаје настале након извештајног периода, с тим што за сваку материјално значајну категорију тих догађаја обелодањује информације о природи догађаја и процену његовог финансијског ефекта. У 2022. години није било таквих материјално значајних догађаја.

5. ПЛАНИРАНИ БУДУЋИ РАЗВОЈ

Уговор којим је Град Ниш поверио Предузећу обављање комуналне делатности јавног градског и приградског превоза путника на територији града Ниша, закључен је дана 31.01.2020. године, на период од седам година, у складу са јавним уговорима о обављању ове делатности, које је Предузеће закључило са превозницима, а који се примењују од 01.02.2020. године.

Пре истека тих уговора, Град Ниш ће, после извршене анализе постигнутих резултата и сагледавања евентуалних проблема и недостатака у дотадашњем обављању ове делатности, одлучити на који начин ће се убудуће организовати јавни превоз путника. При том је од кључног значаја одлука да ли ће се у нови циклус ЈПП, ући кроз форму уговорног или институционалног партнерства, са или без елемената концесије.

Зато је практично немогуће озбиљније планирати будући развој на дужи рок, него само за наредне четири године, до истека уговора са превозницима и Градом Нишом. У том смислу ће се у наредном периоду наставити активности на повећању достигнутог нивоа квалитета јавног превоза путника.

Превозници су закључно са 31.12.2022. године, испунили уговорене обавезе да у најмање 45% возила којима обављају јавни превоз путника, имају уграђене моторе који задовољавају минимум ЕУРО 4 норму. Предузеће ће тражити од превозника да и у наредним годинама реализације уговора о ЈПП, у јавни превоз путника укључе још већи број таквих аутобуса, чиме ће се путницима обезбедити квалитетнији и комфорнији превоз, а свим грађанима смањено загађење животне средине. У наредне четири године трајања уговора о ЈПП ће се наставити и са пружањем додатних погодности путницима који користе услуге јавног превоза (увођење персонализованих електронских новчаника, постављање

дисплејева у аутобусима за обавештавање путника о доласку аутобуса на следеће стајалиште са звучником за говорну најаву и друге погодности).

У циљу повећања ефикасности рада службе за контролу јавног превоза, планирана је набавка уређаја за читавање возних исправа путника. Имплементацијом новог система превоза, почев од фебруара 2020. године и увођењем електронских новчаника током 2021. године, као једног од начина куповине карата од стране путника, наметнула се и потреба за набавком наведених уређаја како би контрола путника била ефикаснија. Наведени уређаји би убрзали рад контролора, што би за последицу имало и већи број контрола по једној смени, а самим тим и повећање прихода од превоза, јер би се тиме још више смањило број путника без купљене карте. Наведени уређаји би омогућили и „on line“ праћење рада службе контроле јавног превоза и израду детаљнијих извештаја о броју извршених контрола и броју путника који у моменту контроле нису имали купљену возну карту по линијама, што би омогућило и чешће контроле на линијама где је највећи број путника без купљене возне карте.

Нема економског оправдања за нека значајнија инвестициона улагања у наредне четири године, због неизвесности око начина обављања јавног превоза путника по истеку садашњих уговора о ЈПП.

6. АКТИВНОСТИ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА

Како би се путницима који користе јавни превоз пружила што квалитетнија услуга, Предузеће је у непрестаном контакту са превозницима који обављају делатност градског и приградског превоза путника и инсистира на поштовању свих одредби уговора о ЈПП.

Од августа месеца 2021. године, путници преко својих мобилних телефона, у сваком моменту могу да провере за које време на било коју аутобуску станицу долазе аутобуси градског и приградског превоза путника. Истовремено је корисницима услуга градског и приградског превоза путника на територији Града Ниша омогућено да, поред класичне куповине за готов новац, појединачне карте плаћају и путем такозваног електронског новчаника. Уместо да приликом сваког уласка у аутобус, код себе мора да увек има ситан новац да би купио карту, путник може да унапред на свој електронски новчаник уплати одређена средства и да тим новчаником плаћа појединачне карте у аутобусима, до висине уплаћених средстава. Током 2022. године је развијена и пуштена у рад апликација за online плаћање услуга превоза путника платним картицама, преко мобилних телефона. Корисник преузима и инсталира апликацију NiCard на свом мобилном телефону, креира налог и са своје платне картице пребацује одређени износ средстава за куповину појединачних карата у аутобусима.

У 2022. години нису реализована нека значајнија инвестициона улагања.

7. ИНФОРМАЦИЈЕ О ОТКУПУ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА, ОДНОСНО УДЕЛА

Предузеће је јавно комунално предузеће чији је оснивач и једини члан Град Ниш. Одредбом члана 157. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014, 5/2015, 44/2018, 95/2019, и 109/2021), је утврђено да једночлано друштво не може стицати сопствени удео.

У Предузећу није било откупа сопствених акција, односно удела.

8. ПОСТОЈАЋЕ ОГРАНАКА

Предузеће нема огранке.

9. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И УСПЕШНОСТИ ПОСЛОВАЊА

Основни финансијски инструменти Предузећа који су од значаја за процену његовог финансијског положаја и успешности пословања су готовина и готовински еквиваленти, потраживања и финансијски пласмани који настају директно из пословања Предузећа, као и обавезе према добављачима, по кредитима и остале обавезе из пословања Предузећа.

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у билансу стања Предузећа.

Под готовином и готовинским еквивалентима у финансијским извештајима Предузећа се исказују готовина у благајни и стања на текућим рачунима Предузећа, као и остала расположива новчана средства.

Потраживања од купаца, краткорочни финансијски пласмани и остала краткорочна потраживања се исказују по номиналној вредности, умањеној за исправке вредности извршене на основу процене њихове наплативости.

Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања Предузећа се исказују у номиналној вредности.

Обавезе по кредитима се првобитно исказују у износима примљених средстава (у номиналној вредности), а после тога се исказују по амортизованој вредности уз примену уговорене каматене стопе.

10. ЦИЉЕВИ И ПОЛИТИКЕ ВЕЗАНЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Управљање ризицима је један од основних елемената доброг управљања у предузећу. Основни циљ управљања ризицима је идентификовање, мерење, анализа, процена и третман ризика, како би се постигло ограничавање и минимизирање његових негативних ефеката на финансијски резултат и остале показатеље пословања.

Од посебно великог значаја и утицаја на пословање Предузећа су финансијски ризици. У ову групу ризика првенствено спадају:

- Тржишни ризик,
- Ризик ликвидности,
- Кредитни ризик и
- Каматни ризик.

Политика управљања финансијским ризицима у Предузећу се првенствено своди на њихово благовремено уочавање, односно идентификовање и спровођење одговарајућих мера у циљу смањења изложености Предузећа тим ризицима и минимизирања потенцијалних негативних утицаја на пословање Предузећа.

11. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИЦИМА, СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА И ОЦЕНА ЊИХОВЕ ЕФЕКТИВНОСТИ

11.1. Ценовни ризик

Ризик промена цена је ризик да услед промена цена на тржишту, дође до снижења имовине Предузећа. Предузеће је изложено овом ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца и обавеза према добављачима.

Цене карата за градски и приградски превоз путника су у надлежности Градског већа Града Ниша. Како је напред већ наведено, Град Ниш се обавезао да на свој терет преузме плаћање пуне разлике између укупне вредности продатих карата и укупне вредности пружених услуга превоза путника по рачунима превозника. То значи да би се, у случају повећања цена карата, за износ повећаних средстава од продаје карата, за исти износ смањила издвајања средстава из градског буџета. У овом случају је утицај ценовног ризика на финансијски резултат Предузећа минималан, с обзиром да је Предузеће својом пословном политиком утврдило да сви купци карата врше плаћање унапред, односно приликом њиховог преузимања. Једино је установама и предузећима, директним и индиректним корисницима буџета, омогућено да преузеле карте плаћају у роковима утврђеним Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, али је и ту ризик да се неко од тих потраживања не наплати минималан.

У случају када, у складу са унапред уговореним параметрима, превозници остваре право на промену цене превоза путника, могућност да изложеност овом ризику доведе до негативног ефекта на финансијски резултат Предузећа је такође минималан, пошто се за износ повећаних или смањених накнада превозницима, за исти износ повећавају или смањују средства која Град Ниш издваја из буџета за финансирање јавног превоза путника.

Одређени утицај на финансијски резултат Предузећа могу да имају само промене цена добара, услуга и радова који су набављају за потребе обављања делатности. Годишњим програмом пословања, после претходно извршеног испитивања тржишта, Предузеће планира висину свих својих трошкова за које има обезбеђена финансијска средства. Уговорима која после спроведених поступака јавне набавке, закључује са добављачима, Предузеће у највећем броју случајева, уговара фиксне цене добара, услуга и радова. Једини већи ризик да дође до значајнијих промена цена је у случају набавке горива, где је

практично немогуће уговорати цене у фиксном износу. Међутим, учешће трошкова горива у укупним трошковима Предузећа је релативно мало, па је у овом случају утицај ценовног ризика на финансијски резултат Предузећа, такође релативно мали.

11.2. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик промене кредитне способности Предузећа, који може утицати на неиспуњење новчаних обавеза према повериоцима и изазвати негативне ефекте на његово пословање. Предузеће може да буде изложено овом ризику, уколико дужници не би били у могућности да дуговања према њему измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност овом ризику је, дакле, ограничена на износ потраживања од купаца на дан биланса стања.

Управљајући овим ризиком, Предузеће је својом пословном политиком утврдило да се месечне карте за превоз путника од купаца наплаћују унапред, односно на дан преузимања карата. Једини изузетак су директни и индиректни корисници буџета, којима је омогућено да преузете карте плаћају у роковима утврђеним Законом о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, али је и ту, као што је напред већ наведено, ризик да се неко од тих потраживања не наплати минималан. С друге стране, превозници који обављају јавни превоз путника, у складу са уговорним одредбама, на сваких осам дана Предузећу уплаћују пазаре од продатих појединачних карата, а Предузеће њима плаћа извршене услуге тек по пријему уплаћених пазара. Тиме је избегнут готово сваки ризик да се не наплате потраживања Предузећа по основу издатих појединачних карата купцима.

Једини озбиљан ризик неиспуњења обавеза према Предузећу постоји код потраживања од физичких лица којима су, пошто у моменту контроле нису имали купљену карту или издату исправу на основу које имају право на бесплатан превоз, издате опомене за плаћање доплатних карата. Већина тих лица уредно плаћају примљене опомене, али није ни мали број оних који то не чине, тако да је Предузеће принуђено да покреће поступке принудних наплата потраживања од таквих дужника, преко јавних извршитеља.

Међутим, постоји релативно велики број таквих лица која немају никаква примања, или примања која су у складу са чланом 257. Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС“, бр. 106/2015, 106/2016, 113/2017, 54/2019 и 9/2020), изузета од извршења, као што су примања по основу законског издржавања, накнаде штете због нарушеног здравља, примања која се остварују према прописима о социјалној заштити и привремене незапослености и друга примања. При том, већина тих лица нема никакву покретну имовину која се води на њихово име, како би се спровео поступак принудне наплате продајом покретних ствари.

Предузеће је благовремено уочило овај ризик, па је својом пословном политиком утврдило да не покреће поступке принудних наплата потраживања од тих лица, пошто је велика вероватноћа да се таква потраживања не би наплатила, при чему би Предузеће додатно повећало своје трошкове, плаћајући такозване трошкове предујма јавним извршитељима, који се плаћају независно од тога да ли ће се потраживања од извршних дужника наплатити или не. Зато се приликом годишњег пописа потраживања и обавеза, у складу са Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа, врши

процена наплативости сваког појединачног потраживања, па се део тих потраживања директно отписује због немогућности наплате (немаштина или смрт дужника, потраживања до износа од хиљаду РСД, при чему су трошкови вођења поступка принудне наплате вишеструко већи и слично), а код потраживања од осталих дужника се врши исправка њихове вредности, при чему се примењују различити проценти исправки вредности, зависно од тога да ли ради о потраживањима од лица која су запослена или примаоци пензија, где је проценат исправки далеко мањи у односу на исправке вредности потраживања од лица за која Предузеће не поседује податке о било каквим примањима.

11.3. Ризик ликвидности и ризик новчаног тока

Ликвидност Предузећа значи његову способност да на време измирује све своје краткорочне обавезе, као и да је солвентно и способно за измирење свих дугорочних обавеза.

Ризик ликвидности је ризик да дође до настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Предузећа услед његове неспособности да испуњава доспеле обавезе.

Ризик ликвидности плаћања је ризик да дође до погоршања способности Предузећа да уредно измирује своје обавезе, а ризик ликвидност имовине представља ризик да не буде у могућности да у целости наплати своја потраживања.

Предузеће на дневном нивоу управља ликвидношћу, упоређујући стање својих ликвидних средстава са текућим обавезама, са циљем да осигура да извори финансирања буду расположиви за измирење свих обавеза у тренутку њиховог доспећа.

Руководство Предузећа свакодневно добија потпуне информације о текућим и будућим новчаним приливима и одливима, како би се ризик новчаног тока свео на најмању меру. После увида у тренутно стање новчаних средстава којима Предузеће располаже и плана прилива и одлива средстава у наредном периоду, одобрава се плаћање сваке појединачне обавезе.

Предузеће је и у 2022. години уредно измиривало све своје обавезе из текућих ликвидних средстава, тако да није било потребе за било каквим кредитним или другим задужењима.

У Нишу, 29.03.2023. године

Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

Душан Јовић, дипл. економиста

Законски заступник

Милан Милић, дипл. инж. саобр.